n 36/656 PX 4540/1

გარსოვანი ძარღვი შეკრძალებები

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები

ისტორიულ ქიზიყში, დედოფლისწყაროს რაიონში, საქართველოს უკიდურეს სამხრეთ აღმოსავლეთში, არის უნიკალური ადგილი, რომელსაც ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები ჰქვია. კახეთის ორ მთავარ მგზარავს, ორ მთავარ სასოფლოსელო ნაგარს - ორონა და ალაზანს შორის მოქცეული დაცული ტერიტორიები მოიცავს სახელმწიფო ნაკრძალს, ბუნების ძეგლებსა და ეროვნულ პარკს.

ვაშლოვანის სახელმწიფო ნაკრძალი 1935 წელს შეიქმნა ორი დიდი ქარიოვანი მცენარისა და ბუნების ქონიგიის - ნიკო კაკაბაძისა და ვასილ ვეფხვაშვილის ინიციატივით. ნაკრძალის ტერიტორია (საერთო ფართობი - 10 142 ჰექტარი) მოიცავს პანტაშორა ვაშლოვანის მასივს. მისი სიმაღლეე ზღვის დონიდან 300-600 მეტრს შორის მერყეობს.

დაცული ტერიტორიების გაფართოების მიზნით 2003 წელს **ვაშლოვანის ეროვნული პარკი** დაარსდა (ფართობი - 25,114 ჰა). საქართველოში პირველი სამი **ბუნების ძეგლი:** ალაზანის ტაძარ, ანრეიანი ხეობა და ბატაბ-თეთუნ 2003 წელს სწორედ ვაშლოვანის მიმდებარე ტერიტორიებზე შეიქმნა. ესაარის შედარებით მცირე ზომის, მაგრამ განსაკუთრებული ბუნებრივი ფასეულობების მქონე ტერიტორიები. გასაოცარია, რომ ანრეიანი ხეობის ბუნების ძეგლის მცირე ფართობის (100 ჰა) მიუხედავად, აქ ენრიმანეთისგან მკვეთრად განსხვავებული მაღალმთის, ფდაბნოსა და ჭალის მცენარეულობა გვხვდება.

ბატაბ-თეთუნ - არაორგანული ბუნების ეს ძეგლი დაღლის მთის მაღლობზედ მდებარეობს და განსხვავებულია ყველაფრისგან, რისი ნახვაც კი საქართველოში შეიძლება. ამ ტალახოვანი ვულკანის მსგავსის ისეთი ბეგრნრნები გვეფლება, რომ არათუ სხვა ქვეყანაში, არამედ სხვა ქალაქებზეც მოხვდი. ვულკანი მოთეთრო, ბრგანელთხეშანი ბორცვია, რომელიც გამუდმებით ფეთქავს და თუთუოუნს. სასუნთქებიდან და კრატერებიდან მუდმივად ინთხევა და ფონავს სამეურნალო თვისებების მქონე აირი და ტალახი.

ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე შესასალეველია შემდეგი სახის ტურების ორგანიზება:

1. ფრინველებზე დაკვირვება
2. სათავგადასავლო ლაშქრობები
3. რაფტინგი
4. ისტორიულ-კულტურული ტურები
5. ტურები ფოტო მოყვარულთათვის
6. სამოყვარულო თევზაობა
7. კემპინგი ღია ცის ქვეშ და კარვებში ღამის თევა

ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე მოგზაურობისას საჭიროა:

- ნებისმიერი ცხოველის (მიხაილის ამ გარეულის) თამაშებით მარშრუტზე გასვლა;
- ცეცხლსასროლი ან ნებისმიერი ტიპის იარაღის ათმოდება;
- ბეკრისგენის ამ ბინი ცოცხალი ნამნეკბინა, ტანგრის ამ ნამორჩი მასალის ალება;
- ფიფქის ნებისმიერი ნარმოშობელნერ დაფერა, გამოფენები, ამ ფიფქ ზიანის მოყენება.
- ხეებზე ასვლა, კედლებზე ასროა ამ გამოცდილების შესვლა. ზდინარის ალრეზე, კედლის ტიპზე ამ ხეკისპირზე 0,5 მ მანძილზე ახლოს ფეხზა.
- შეზღუდული თავლთამდგომის პირობებში (ნისლი, ბოლქნერი, მაღალი ბალახი) სწორად გადადაგოლები. ცეცხლი, ხმაური.
- ცეცხლის ფანიტა (ნებისაგანული ადგილის გარეგ).

გაითვალისწინეთ!

- სასოფლეთი სასვლე უფეში ქოლეთის პირველის ჩაკვეს, მაღალეულთან ფესსაცმლის ტარება.
- სავლეთ საკვანთ უზრუნველეფოდ თავად ეიზიკურია მოსაგაზრებელია.
- 10 წლამდე ასაკის ბავშვები ზოგიერთ მარშრუტზე არ დაიშვებიან.
- მარშრუტებზე გასვლის შესაბამისმენელად უნდა მიმართოთ ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიის დირექციას.

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ფლორა და ფაუნა

საქართველოში არ არსებობს მეორე ადგილი, სადაც ხმელეთის ასეთ მცირე ფართობზე მეენარეული ტიპების ესოდენ სნრაფი ცვლა მეეიზმენეზეოდეს სტეპები და ბუჩქნრეები, მთისნინდოის ფდაბნოები ეიოკაონ ზეეეეთით ვადადან ნაოელ ტყეებსა და ალაზნის ჭალებში. ითითოელ ამ ადგილს ისეთი ბიმდგარი ჩვიეს, თითოელთა მთოგანი სიცოცხლითაა საფეე.

ვაშლოვანის დაცულ ტერტორიებზე გეგხვდება მეენარეების ისეთი იშვიათი სახეობები, როგორიცაა: კახეთის მარტა - ეკრქეთის კლდეებზე ყოველეკვანი ნიადაგიის ჯარეზე ამოსული ზწვანედ მოხასხმასა მეეენარე, რომელიც ძალიან ლამაზია, თეთრად ყვავილობს და ნინდოვანი ბუჩქეეტეთა, რომელიც საქართველოში სხვად არსად ვეხვდები. არეშარეს საოცრად მიმზიდველს ხდის ყვავილთა ბრაგადაფრენეეზა, რომელთა ეფოთა შორის 7 სახეობის ორქიდეაცა. საამრეთი ნანილი ბიზდეა ულამაზეესი ენდემური ქართული ზაამსახები და ტეტატები.

მაგრამ, ვაშლოვანისთვის ბედნიერია ფამამსიათიმეეთა ფაშეიათეეი საკმლის ხეები, რომელსაც ხალხი ხმირად აზერბაიჯანელთ სახელით „ საალაალდო" მოიხმარობს. ისინი ერიმანთეთისგან 15-20 მეტრის ფაბორებით ბუნებრივად ფანლაგებულან, ხოლო ამჯაჯარი განლაგება და თეეითონ საკმლის ხის ვაშლის ხესთან ბუნებრივი მსგავსება ხეხილის ბალთან ასოციაციას ინვევს და ეეეოგრაფიული სახელი „ვაშლოვანიეეა" აქედან უნდა მოდიოდეს.

ფაუნის ნარმომადგენლებისგან ოვალი პირველ რიგში ფრთოსან არსებებს ხედავს, რომელთაგანაც ზოგისთვის ვაშლოვანი და მისი მეემოგარენი სამშობლოა, ზოგისთვის კი - გამოსა ზამთრობელი ადგილი და ფრთებით თავეშესაფარი.

ბატარა ფრინველებიადან ალანანშნაეი მაკ-ეთერად დანინნ.ლლელი შიშრებისა და ეარდოსფერი ტკრბების ათასანირ გუნდები, ძეძეის ბუჩქებზე მოკალთებული ბედერეები, მეფეორეები, ჩიტბატონები და სკვინნები, ქალაქის მერცხლები, რომელთაც ციცაბო თოხის ფლატეებზე მთელი ქალაქებიაეეთ მონიშნილი, ნაირფერი კეორინთები და ფაპაკაპები, ბულბულები,ტორილები და მრავალი სხვა.

ერთმანეთის მონაცვლე, დაბრამეული ციცაბო ფერფლები, ეფსკოლეული და მშრალი ხეეები კაკბების საყვარელი ადგილია. ვაშლოვანში იშვიათია ფეერაკი და ვნოლი. ბოლო ნლებში მაეი მთის ფემოკარნენი მომრაკალდა ხოხობი, რომელიც აქ თითქმის ამოშნდარა იყო. ზაბორნიათ მორაკისა და ეკლდარის ეკლეებზე სარსარკების ბუნგეები ხილვა შეიძლება. იშვიათად, მაგრამ ამ ტტრტრიეებზე ჯერ კიდევ ჩნდებიან სავათები - ეზარამაზარი (მამრის ნონა 25 კილოგრამს აღწევს) და ძალიან ფფრთხალი ფრინველები.

ვაშლოვანში შეიძლება გადამენეების საფრთხის ნინაშე მდგარი ბეკერბის არნიეიანა და სავიის ნახვა. ღუშფამეიბის კიდევ სხვა ნარმომამდგენელებია ორრი და ფამკუნჯი. მტაკეკენი ფრინველებიდან აქ შეიძლება შეეგზეადეს თეთრკუდა და ეარძკლუკუდა ფსოკეები, მაკი, გალეოჭამია ორნეკი, ჩიკ და მეორე ფყვანი ორნეკები, მიხვერნა, ეკლისა და ფდელის ძეძეერები, ველის და ჩეეეულებრივი კაკაჩები, ერაზანჯამა, ეორ, მიმინო, ეორკეკეზეა, მეორე და ჩეეეულებრივი კორკაბ, ალალი, ბაკარდები, ნოიელთთაკეი მაკარდები და საქართველოსთვის უიშვიათესი გვაკიზეე.

ალაზანში მრავლად არის ლოკო, კობრი, ფარაკა, მამია, მდინარის ლორკეი, ნეეერა და კიკკასიური ეაშაკი. მდინარეში სულ 16 სახეობის თევზი ბინადრობს.

ვაშლოვანის ეროვნული პარკისა და ნაკრძალის ბინადარი ცხოველების კაკცნობისთვის ალაზანის პირები საუკეთესო ადგილი. თუ სილაზე ეელეკანის კვალს, ხალისა და საქართველოში მეოიკე საფეკნოს სამოიკინ ნლებში მეეგზეადეთ ენოტის ნაკვალევი, გაოელილი და ნაკვალი ელენიანი ფეიძლება ეკარეული ლორის ნაბოლი ეიოოს.

ვაშლოვანში სულ 46 სახეობის ძეძეეძნოვარა ცხოველი ბინადრობს. მათგან ზოგი მეეფრენეთი ოილი სანაბავია, ზოგი უფრო ფარული ცხოერების ნესს ამეკობინეს. კეორდელსა და მეელს ყოველ ფეხის ნაბიჯზე ეეეეეეეთ, ტკრეის გადაძახილისა და მეკეკის ყმეულის გაგარეკვაც ჩვეულებრივი ამბავია. თითქმის მეუძლებელია ფოიცეფრეისა და მაჩეზოკრანის ნახვა და მათზე დაკვირვება ამ ცხოველების ცხოერების „პორტეტი" ნორიდან გამომენინარე. ვაშლოვანში ასევე ბინადრობს მეორ დაიეეეე. ეკაანსანელი ნლების მანძილზე ალარაკის ოსბაეს ზოლებიანი ადგილი, რომელიც ადრე მარტის ჩვეულო ბინადარი გახდილი. პირველად ფოტოზხადაეეეს 2004 ნელს 11 აპრილს ვაშლოვანში ლეოპარდი დაადაფიქრა, რაც ნამდვილად მოუელოდნელია იყო, რადგან საქართველოში ლეოპარდი უკვე გადაშენებულად ითვლებოდა.

არ შეიძლება არ ვახსენოთ სტეპების ბმეეეენი — ეარკეიოზული ქეფეკიკი, ანუ ჯეირანი, რომლის ჯოგებს ნახვა გასული საუკუნის 60-ინ ნლებამდე ბორამდა ჯერ კიდევ ეეეეეეეეთ ეეეეეეეე

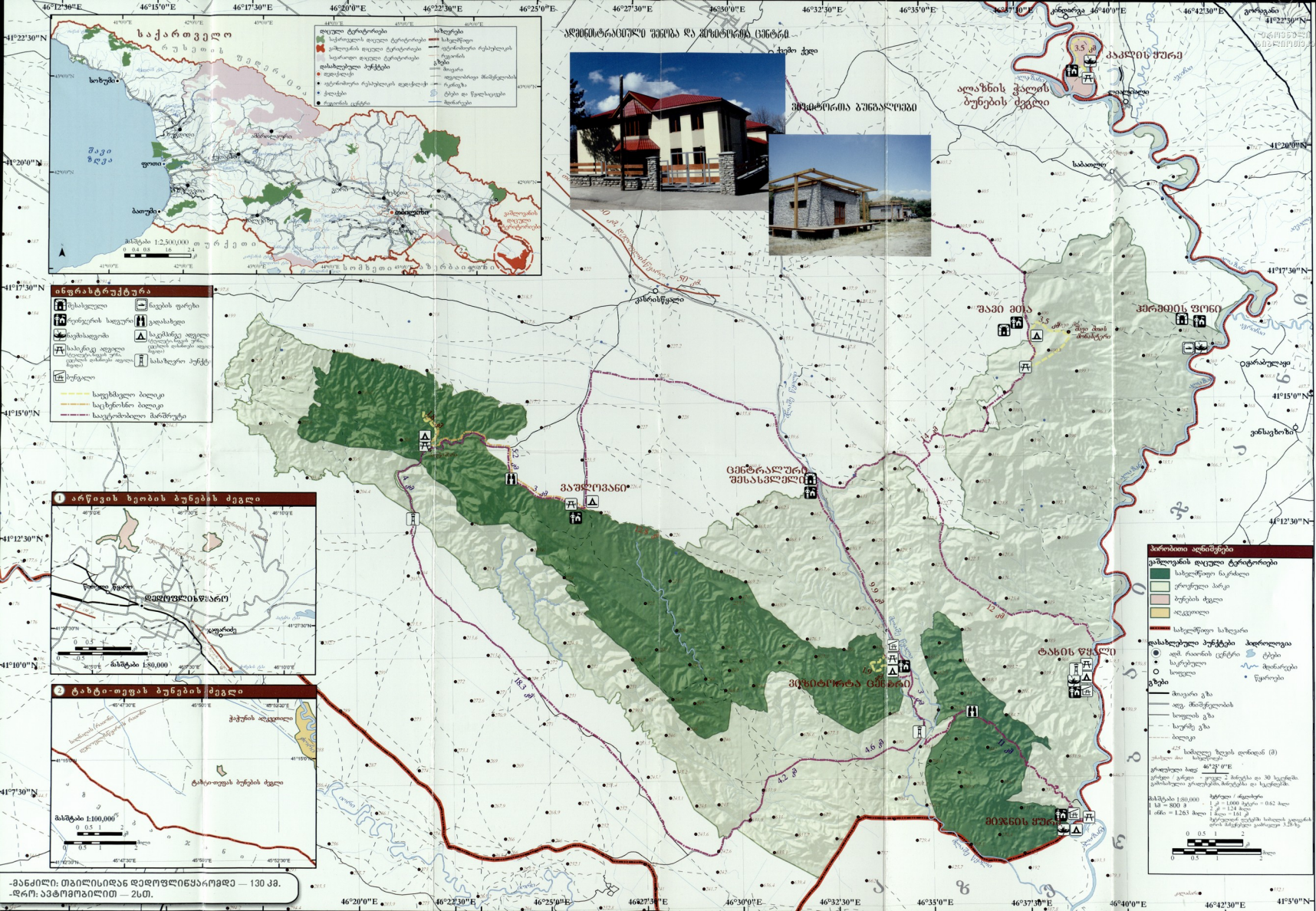
ადმინისტრაციული შენობა და მეხსიერების ცენტრი
ვიზიტორთა ბუნგალოები
ალაზნის ჭალის ბუნების ძეგლი
ააკლის ჭურჭ
ბაკურიანი
ბაბანეული
ბაბანეული
ბაბანეული